

Підгородський Б.М., здобувач вищої освіти
третього (освітньо-наукового) рівня,
Національна академія внутрішніх справ, м. Київ, Україна

КОРЕЛЯЦІЯ ЮРИДИЧНИХ КОНСТРУКЦІЙ ТА МАТЕРІАЛЬНИХ НОРМ ПРАВА

Ураховуючи сучасні наукові погляди щодо формування, переосмислення та розвитку права, все ще малодослідженим з теоретичної точки зору залишається питання щодо змістовного наповнення та розуміння матеріального права й відповідних норм, особливостей їх конструювання в залежності від різних зовнішніх факторів та подальшої реалізації.

Основна складність конструювання та реалізації матеріальних норм права полягає в тому, що вони прив'язані до поняття «природи», яка нібито визначає сутність речей. Це абстрактне поняття, засноване на формі філософії, яка була актуальною в середні віки та вплинула на низку теолого-етичних термінів. Норми такого типу існують для того, щоб вказати на реальну або потенційну присутність доморального добра чи зла в людській поведінці. При цьому варто акцентувати увагу на тому, що матеріальні норми права не є статичними за процесом свого конструювання та беззаперечно підлягають зовнішньому культурному впливу соціума. З огляду на історичний досвід, деякі з норм вважаються вічними і відображені в таких речах, як десять заповідей, наприклад: фізичну цілісність слід завжди поважати (не вбивай); люди повинні поважати соціальні норми щодо власності (не красти); слід проявляти правдивість у зверненні до ближніх (не лжесвідчи) і так далі.

Якщо розглядати матеріальні норми, як такі, що не мають чіткої привязки до релігії, то варто наголосити на тому, що значна їх частина перебуває у постійній динаміці, тобто, процесах створення, зміни, скасування, підлаштування до нових реалій суспільного життя. З однієї сторони, це не означає, що матеріальні норми є просто відносними або не мають значення для формування нашого бачення етичного життя, а з іншої сторони, положення таких речей свідчить про те, що усвідомлення соціального життя розвивається, що, коли отримуються нові знання про людські ситуації, необхідне внесення змін і до способу врегулювання таких суспільних відносин [2].

Звертаючись до питання взаємодії та взаємозалежності юридичних конструкцій та норм матеріального права, слід згадати, що за загальними положеннями теорії права, у матеріальних нормах, зазвичай, віддзеркалюються галузеві права й обов'язки суб'єктів права щодо

матеріальних і нематеріальних благ; закріплюють юридичні факти, що створюють, змінюють чи припиняють правові відносини; використовувані у відповідному акті дефініції; визначають компетенцію уповноважених суб'єктів правозастосовної сфери регулювання [2, с. 90-91]. У процесі формулювання таких норм має бути відображена відповідна структура, тобто, внутрішня послідовна логічна будова, що наповнена певними змістовними елементами – юридичними конструкціями.

Особливістю використання юридичних конструкцій у нормах матеріального права проявляється у тому, що вони (юридичні конструкції) мають відповідати загальноприйнятому внутрішньому наповненню і бути побудовані у такий спосіб, який би відображав генетичні зв'язки між нормами різних законодавчих актів та відповідати сучасним реаліям розвитку суспільства. Специфіка такої кореляції зумовлена декількома факторами реалізації норм матеріального права, а відповідно і юридичних конструкцій. Так, наприклад, у процесі тлумачення матеріальної норми юридичні конструкції структури цієї норми мають бути тотожними юридичним конструкціям інших норм матеріального чи процесуального права і використовуватися саме у такому розумінні всіма суб'єктами. Іншим прикладом може бути процес формулювання договору, як юридичної конструкції мета рівня. Ураховуючи, що договір має відповідати нормам матеріального права та складатися із них, цілком логічним видається, що договірна юридична конструкція формується за допомогою загальних теоретичних та нормативних юридичних конструкцій, що містяться у нормах матеріального права.

Таким чином, можемо зробити узагальнення, що на сам процес побудови матеріальних норм права впливають зовнішні фактори суспільного життя, що зумовлює динаміку їх розвитку. У свою чергу незмінні структурні елементи норм матеріального права, із яких вони складаються можна вважати юридичними конструкціями, що у свою чергу слугують елементами генетичного зв'язку між різними нормами матеріального та процесуального права.

Література

1. The Role of Material Norms. URL: <https://theo.kuleuven.be/apps/christian-ethics/theory/material.html>
2. Дашковська Т.М. Норми матеріального та процесуального права: до питання співвідношення. *Актуальні проблеми держави і права*. 2015. С. 90-96.